

سخن سر دبیر

میراث مشترک عنوان گروه پژوهشی‌ای خواهد شد که در صدد احیاء آثار تألیف شده به زبان پارسی در قلمرو کشورهای همجوار است، کشورهایی که زبان فارسی، زبان رسمی آنها بوده و حال به دلایل عدیده‌ای زبان دیگر در آن قلمرو جاری و ساری شده و یا هم اکنون به همین زبان سخن می‌گویند گرچه با الفبای خط دیگر نویسند. از جمله این سرزمین‌ها که حال به زبان دیگر سخن گویند و با خط دیگر نویسند قلمرو وسیع شبه‌قاره (هند، پاکستان، کشمیر، بنگلادش) است، اما میراث‌گرانهایی از فرهنگ و ادب فارسی را در دل خود جای داده و میراث‌دار آن هستند.

زبان فارسی در سرزمین شبه‌قاره، قریب به ۹۰۰ سال زبان رسمی بوده، حکام، فرمانروایان، دیوانیان و مردم عامی بدان سخن می‌گفتند و به الفبائی که به خط فارسی موسوم است می‌نوشتند، فرمانروایان گورکانی هند (بایریان) چنان دلبسته و وابسته فرهنگ و زبان ایرانی بودند که گذشته از ترویج شعر و ادب فارسی و تشویق شاعران، دانشمندان و هنرمندان ایرانی به مهاجرت بدان سرزمین، حتی نام خود را از میان نام‌های ایرانی برمی‌گزیدند همچون: همایون، جهانگیر، شاه‌جهان و... که همه نام‌های فارسی است.

در روزگار شاهان دهلی و به توصیه آنان آثاری بس گرانبها در زمینه‌های مختلف علوم پدید آمد، امروزه گروه معدودی توان بهره‌جوئی از آن میراث‌گرانهها را دارند. پس بر ماست که در صدد احیاء این آثار برآئیم و این مجموعه نفیس را احیاء کرده و در اختیار طالبان آن قرار دهیم. گرچه این اقدام برای نخستین بار صورت نمی‌گیرد، پیشینیان در گذشته بدان توجه وافر داشتند و اقدامات مناسبی هم در این زمینه بعمل

آورده‌اند، در خود شبه‌قاره شخصیت برجسته‌ای چون نولکشور چنان به زبان فارسی عشق می‌ورزید که تمامی هم و غم خود را صرف احیاء متون زبان فارسی کرد و صدها اثر فارسی به جامانده از ادوار مختلف تاریخی را چاپ و منتشر کرد. جدای از اقدامات این شخصیت فرهنگی، در جهان امروزین مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان افزون بر چاپ متون، با انتشار مجله‌ای با عنوان دانش، کارنامه‌ای درخشان از خود بجای گذاشته و هم اکنون نیز این مؤسسه فعال می‌باشد. یا رایزنی فرهنگی ایران در دهلی با انتشار قند پارسی یادآور این بیت از غزل حافظ است که:

شکرشکن شوند همه طوطیان هند   زین قند پارسی که به بنگاله می‌رود
و یا مؤسسات و مراکز علمی در خود شبه‌قاره با انتشار نشریاتی به زبان فارسی و احیاء متون همچنان فعالند؛ و بودند مؤسسات فرهنگی علمی که در این راستا گامهای مهمی برداشتند و هستند شخصیت‌های علمی و ادبی که در این زمینه فعالیت دارند و آنجا که شخصیتی چون دکتر عارف نوشاهی با پشتکار و همت تام اقدام به تدوین کتابشناسی متون فارسی در شبه‌قاره کردند و مرکز پژوهشی میراث مکتوب هم همت خود را مصروف به چاپ آن کرده است و امید آنکه قبل از اتمام سال جاری به نشر آن بپردازد.

از این رو آینه میراث بر خود فرض می‌داند که هر از چندگاهی شماره‌هایی از این فصلنامه را به ویژه‌نامه‌هایی همچون ویژه‌نامه شبه‌قاره، ماوراءالنهر، بین‌النهرین و سرزمین ترکیه به ویژه در قلمرو عصر سلجوقیان روم و عثمانی اختصاص دهد، نخستین شماره از این ویژه‌نامه‌ها را به شبه‌قاره اختصاص داده تا چه در نظر آید و مقبول طبع افتد.